

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, SZERDA 1923. augusztus 22.

226. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hófőn délelőtt

TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-53, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt

Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lelbach-palota)

Kinek panaszkodjunk?

Egy „nemzetiségi” — magyarlakta — községben működő községi jegyzővel beszélgettem a minap. A beszélgetés során szóba került a községi jegyzők helyzete is.

— Hja uram — mondotta a jegyző — mióta a magyar faluban jegyzősködöm, azóta nincs okom panaszra. Az előtt, a változás előtt, a szerb faluk voltak a legjobb jegyzőségek. A változás után legjobban a gazdag sváb falvakba szeretünk menni. Most már nem olyan jók a német falvak sem, mint voltak; mert a németeknek van kihez menni panaszra. Ha az ember keresni akar, szeladnak Krafft doktorhoz. Legjobb jegyzőségeknek megmaradtak a magyar faluk. Uram, ott azt csinálhatunk, amit akarunk, annyit kereshetünk, amennyit akarunk: *magyar embernek nincs hova menni panaszra.*

Ebből a kicsit cinikus, kicsit bölcs, de az életviszonyokat okosan felismerő megállapításból a szomorúság szépiájával egész sorunkat ki lehet rajzolni. A kisebbségek sorsát, mely most a miénk s mely öt év előtt még — ki tud visszaemlékezni az idők Oceánjának tulsó partjára? — azoké volt, akik nemzeti államot alkotókká váltak. Kihez menjünk panaszkodni, ha ránszakadnak az élet terhei, a kenyér gondja, a hivatalnok packázásai — amiket már Hamlet az élet legelviselhetlenebb bajai közé sorozott? Gondjainkat, bánatainkat, szegénységünket és sérelmeinket az alkotmány által hitelesített mértékkel mérjük, de nem a polgári egyenlőség, a szociális igazság kiegyensúlyozott mérlegén. A súly kifogástalan, csak a mérleg rossz: fordított tizedes mérlegre vetik panaszainkat és kéréseinket, tíz kiló sérelem csak egy kiló orvoslást mutat, száz kiló jogcím csak tíz kiló jogot.

Kihez mehetnénk panaszra, a mikor az ellen is panaszkodni kell akit a törvények panaszaink meghallgatására rendeltek. A jegyző ellen kinek panaszkodjunk? A főbírónál? De mikor a főbíró ellen is van panaszunk. Hová menjünk vele? Az alispánhoz? De hiszen az alispán ellen is panaszkodnunk kell. Kérjük védelmet a főispántól? De a főispán intézkedései, törvénytárgyozásai s utasításai ellen a memorandumok, felelőbeszéd, előterjesztések özőnét adtuk be a miniszteriumokhoz. A kormánytól kérjük segítséget? „Halk a jajnak szava s a trón magas.” A kormányt — minden állam minden kormányát — intézkedéseiben, a törvényhozás irányításában s a végrehajtó hatalom gyakorlásában sokkal in-

kább a politikai szempontok vezetnek, mint az igazság és jog princípiumai. Forduljunk a királyhoz, legfőbb bizodalunk soha csalódást nem okozó letéteményeséhez, aki korfui proklamációjában minden népének földet adni rendelt s legelső trónbeszédében az igazságot tette az állam kormányzásának alapjává? Jól tudjuk, benne nem csalódnánk, csak nem tartozik természetünkhöz az, hogy a magunk bajával királyi udvara kapuin kopogtassunk.

Nincs védőnk, nincs szószóló, nincs képviselőnk, nincs hatalmasunk, nincs, aki perelni tudna a mi perlőnkkel. A Magyar Párt ma még, fájdalom, nem az a politikai hatalom, mely gátat tudna vetni a sérelmek folyójának s mely meg tudná riasztani a visszaélésekre hajlamos lelkiismereteket. A Magyar Pártnak nincs parlamenti képviselője s így a nyilvánosság elé nem tudja tární sem

a kérést, amit, ha mindenki meghall, nem lehet megtagadni sem a panaszt, amit ha mindenki tudomásul vesz, nem lehet orvoslátlanul hagyni. A könnyű lelkiismeretűek számára szabad vadászterület a magyarság, hajlandók törvényen kívül helyezettek tekinteni a magyarságot, hiszen nemcsak megtorolni nem tudja sérelmeit, de még elpanaszolni sem.

Ma még hizhatnak visszaélések, dözölhetnek sikanériák a magyarság rovására. Az egyenlőség és jog uralmának eljövételéig nem lehet sokáig föltartani. Az igazság utban van, ha egyelőre még sokaknak van is utjában. Be fog akkor bizonyosodni az is, hogy a magyar falu népe nem azért hűséges hordozója az állam terheinek s nem azért loyális alattvalója az állami rendnek, hogy némaságával büntetlenül lehessen visszaélni.

lasztás eredményével. A pártszervezet vezetősége megállapította, hogy Beogradban a párt hívei közül több mint háromezer nem szavazott, a radikálisok viszont minden emberüket az utolsó szdlig mozgósították. Nagy elkeseredéssel kommentálják azt a tényt, hogy tekintélyes demokrata polgárok — így többek közt Marinkovics Voja volt belügyminiszter és Ribar Iván volt parlamenti elnök — nem tették meg kötelességüket, nem adták le szavazatukat.

A demokraták adatokat gyűjtöttek össze a radikálisok állítólagos visszaéléseiről, amelyeket be fognak terjeszteni rövidesen az államtanácsshoz.

A klerikálisok és a szlovéniai bányásztrájk

Az ellenzéki pártok a nyári szünet alatt csupán egyes örszemeket tartanak Beogradban, akik a különböző intervenciókat látják el. A klerikálist párt részéről dr. Kukovec képviselő tartózkodik Beogradban, aki kedden fölkereste Jankovics Velizár közlekedésügyi minisztert, a miniszterelnök helyettesét és Szrskics erdőügyi minisztert, akikkel trbovljei bányásztrájk ügyében tanácskozott. Kukovec egyúttal Jankovics Velizárt, a miniszterelnök helyettesét meghívta a Ljubljanában vasárnap megtartandó országos katolikus kongresszusra.

Davidovics Ljuba Kosovszka Mitrovicán

Davidovics Ljuba a demokrata párt elnöke Kosovszka-Mitrovicára utazott, hogy a helyszínén állapítsa meg a véres összeütközés okait. A pártelnök visszatérése után jelentést tesz a demokrata párt főbizottságának.

A közlekedésügyi tárca költségvetése

Jankovics Velizár közlekedésügyi miniszter kedden meglátogatta Sztofadinovics pénzügyminisztert, akivel hosszasan tanácskozott a közlekedésügyi tárca költségvetéséről.

A községi választások eredménye

Beogradból jelentik: A belügyminiszteriumba kedd estig 154 járás 1810 községéből érkezett jelentés a választások eredményéről. A beérkezett hírek szerint a radikális párt 1152, a demokrata párt 431, a földmivespárt 73, a vegyes polgári párt 13, a szerb-párt 1, demokrata földmives párt 2, kommunista 1, liberális 2, dzsemjet 14, semleges 36, radikális-demokrata koalíciós-párt 5 és a köztársasági párt 9 községben nyert többséget. 70 községben elhalasztották a választásokat, 29 járás 213 községéből még nem érkeztek be a jelentések.

A községi választások megerősítették a kormány helyzetét

A demokraták elégedetlenek — Az államtanácsshoz benyújtják a választási terror adatait — A szlovéniai bányásztrájk

Beogradból jelentik: A politikai élet teljesen a községi választások hatása alatt áll. Bár az ellenzék számított arra, hogy a radikális párt a kormányhatalom segítségével győzelemhez jut, az eredmény mégis meglepte. Az ellenzéki pártok több olyan községet vesztek el, amelyekre biztosan számítottak. Vereségüket és a radikálisok nagyarányú győzelmét általában a régi községi választási törvénynek tulajdonítják, amely megelőzve Mussolini híres törvényjavaslatát, a mandátumok tömegét biztosítja a többségben levő pártnak. A régi községi választási törvény szerint ugyanis annak a pártnak, amely a relatív többséget kapja, minden tisztség a kezébe kerül és egyúttal a képviselőtestület kétharmadát is megszerzi. Politikai körök véleménye szerint csak ezzel magyarázható a radikálisok abszolút sikere, akik a szavazatok alig egyharmadával jutottak Szerbiában és Montenegróban győzelemhez.

A választások eredménye egyébként előreláthatólag nagy befolyással lesz az országos politikai helyzet kialakulására. A kormány helyzetét lényegesen megerősíti a nagy választási siker, amely, ha a parlamenti erőviszonyok tekintetében nem is jelent részére gyarapodást, megeremti a homogén radikális kormány erkölcsi bázisát. Politikai körök biztosra veszik, hogy a kormány az elért eredményen felbuzdulva, bátrab-

ban fog majd hozzá az alkotmányjogi kérdésekhez és erélyesen fog szakítani a demokrata-koalíció gondolatával.

A választási eredményt Zagreb-ban is jelentős politikai sikernek tartják. A horvát blokk lapjai kivétel nélkül elismerik, hogy a kormány nagy politikai győzelmet aratott.

Az ellenzék határozottan leverte a községi választásoknak rájuk nézve kedvezőtlen kimenetele. Különösen a demokraták körében mutatkozik nagy elégedetlenség, akik tele vannak panaszokkal és elkeseredéssel. Élénken tárgyalják a kormány eljárását a választási küzdelem idején és kétkednek abban, hogy a kormány kiadott jelentései a választások eredményéről hiteles adatokat közölt volna a nyilvánossággal.

A demokrata párt ülése

A demokrata párt kedden délelőtt Davidovics Ljuba elnökletével ülést tartott, amelyen a községi választások ügyét tárgyalták meg. Az ülésen elhatározták, hogy felhívják a párt híveit, tegyenek jelentést a választások eredményéről és tudassák a párt főbizottságával, hogy a párt tagjai közül kiket milyen tisztségre választottak meg.

Több mint háromezer demokrata nem szavazott Beogradban

A beogradi demokrata pártszervezet nagyon elégedetlen a vá-

Hogyan gazdálkodtak az apatini község házában

Befejezték a vizsgálatot a volt előjáróság ellen

Apatin község volt előjáróságát s Kász József községi bírót ez év márciusában — közvetlenül a választások előtt — Bácsbodrog vármegye alispánja az apatini főszolgabíró előterjesztésére állásuktól felfüggesztette és helyükbe új előjáróságot állított a község élére. A felfüggesztés a miniszteri rendelet indoklása szerint azért vált szükségessé, mert a volt előjáróság hat éven keresztül a szabálytalanságok egész sorozatát követte el. A felfüggesztés után vizsgálat indult meg a volt előjáróság ellen. A vizsgálat számszaki részét Zsoldos Béla sombori járási számvevő végezte.

A vizsgálat eredményéről illetékes helyen a következőket mondták:

— Apatin község volt előjárósága a vizsgálat adatai szerint több rendbeli súlyos szabálytalanságot követett el. A lefolytatott vizsgálat a következő adatokat derítette ki:

— A község 1919. évben egy erdőt vett kitermelésre azzal a szándékkal, hogy a falubeli lakosság olcsóbban jusson fához. Ez az erdő eltűnt. A község számadásaiban nincsen nyoma. Csak következtetni lehet, hogy a községi előjáróság tovább adta az erdőt faluzettel foglalkozó egyéneknek, s nincs tisztázva, hogy a vétel és az eladás körül ki szerzett önmagának meg nem engedett hasznot. Ugyanakkor, amikor az erdőt eladták, vagy másképp elítelték, 160.000 koronát költött az előjáróság arra, hogy iakereskedőkől szerezze be a szükséges famennyiséget.

— A község tulajdonában lévő földeket szabályszerű árverésen adták ugyan haszonbérbe, de a község irattárába sehhol nincs nyoma az árverésről fölvetett jegyzőkönyveknek. A jegyzőkönyvek eltűntek, s így nem lehet megállapítani, hogy azok bírják-e a földet bérben, akik árverésen haszonbérbe vették, s azt a bérösszeget fizetik-e, amit megajánlottak.

— A községi épületekre vonatkozó javítási munkálatok a község által eladott ingóságokra és eszközökre beszerzésekre vagy nem tartottak árlejtést, vagy nem vettek föl, esetleg eltüntették az árverési és árlejtési jegyzőkönyveit.

— Az eladásoknál és a kiadott munkáknál általában a legkülönbözőbb egyéni befolyások érvényesültek.

— A községi kiadások kiutalványozásánál a legnagyobb könnyelműséggel jártak el. Nyugtákat és ellennyugtákat irtak alá előjárósági tagok, akik most utólag azzal védekeznek, hogy fogalmuk sem volt, hogy mit irtak alá.

— Homály fűdi a községi előjáróság hus, zsír és buzakezelését és az előjáróság által végzett pénzügyi tételek (rokkantak, ellátatlanok, stb. részére) elszámolásait.

A vizsgálati anyagot Rasics Gábor főszolgabíró fölterjeszté a me-

gyei alispánhoz további intézkedés végett, ahol majd dönteni fognak ebben a kényes ügyben.

Somborban úgy tudják, hogy a vármegyei főügyész a vizsgálat anyagának átvizsgálása után *vádindítványt tesz* az elmozdított előjáróság ellen. A vizsgálati anyag nagyrésze ugyanis olyan természetű, amelyet csak bírói nyomozás és bünvádi eljárás képes teljesen tisztázni.

A súlyos vádakkal illetett községi előjáróság tagjai szerint, ha vannak is némi szabálytalanságok, semmi inkorrektus nem történt, ők a község vagyonával becsületesen bánkodtak s közvetlenül a választás előtt *politikai okokból* függesztették fel őket.

Mindenesetre kívánatos volna, ha független bíróság tisztázná, hogy rosszul gazdálkodott-e az apatini volt előjáróság, vagy csak rosszul politizált.

Az utódállamok szabadkőművesei pörlik a budapesti Move-t

Visszakövetelik az elkommunizált központi páholyházat — Az erdélyi, jugoszláviai és szlovenszki szabadkőművesek akciója

Budapestről jelentik: A magyarországi szabadkőművesek külföldi összeköttetések révén már több ízben megkísérelték, hogy a feloszlatott páholyok működését újból engedélyeztessék és visszakapják a Szimbolikus Nagypáholy Podmaniczky-utcai palotáját. Ezt a hatalmas épületet a Move, — mint köz tudomásu — négy évvel ezelőtt *katonai járőrökkel megszállotta*, lefoglalta és az *elkommunizált palotában azóta Gömbös Gyula egyesülte székel*. A magyarországi páholyok működését a magyar kormány mindeztideig nem engedte meg, főként azért, mert nyilvánvaló volt, hogy a felosztás visszavonása után első dolguk lenne a páholyoknak *rablásért bepörölni Gömbös Gyula szervezetét*. A magyarországi szabadkőművesek nyíltan nem léphettek és nem léphetnek fel a Move ellen, ezért fordultak ahhoz a megoldás-

hoz, — amely most, hogy Gömbös ellentétbe került a kormánnyal, eredménnyel is kecsegtet — hogy az *utódállamok szabadkőműves páholyaival pöröltetik vissza számukra a budapesti központi páholyházat*.

Az utódállamok területén működő, volt magyar szabadkőműves páholyok kétségtelen jogi alapon követelik a maguk számára a szabadkőművesség budapesti palotáját, amely a Podmaniczky-utcában áll. A hatalmas épület, amelyben a templom és szertartási helyiségeken kívül az »Ingyen tej«, az »Ingyen kenyér« és más jótékonyági intézmények hivatalos helyiségei, a főtisztviselők lakásai s a hangversenyterem voltak elhelyezve, nem a budapesti páholyok tulajdona, hanem a Magyarországi Szimbolikus Nagypáholyé, tehát a régi Magyarország összes páholyaé, amelyek a nagypáholy kötelékébe tartoztak. A régi Magyar-

ország szabadkőműves páholyainak többsége azokon a területeken alakult élt és működik ma is, amely területeket a békeszerződések az utódállamokhoz csatoltak. Az utódállamok szabadkőműves páholyai, amelyek annak idején a budapesti palota felépítésére, fenntartására s a benne elhelyezett intézmények vezetésére jelentős áldozatokat hoztak, *nem mondanak le a tulajdonjogukat őket megillető részeről a Move számára*, s az elkommunizálásba hallgatólag sem akarnak beleegyezni. Hogy milyen nagy részre tartanak igényt, arra nézve elég elgondolni, hogy a régi Magyarország nagyobb városainak nagyrésze az utódállamokban van s e nagyobb városok közül az egy Pozsonyban husz szabadkőműves páholy állott fenn.

A vidéki páholyok nagyrésze Erdélyben volt, de volt páholy a Vajdaságban, Szlovenszékben és Nyugatmagyarországon is s a *nagypáholyhoz tartozott bizonyos mértékben a horvátországi szabadkőművesség is*. Azonkívül Budapesten voltak olyan páholyok, amelyeknek tagjai nagyrésztben vidékiek voltak. Az utódállamokban a tulajdonjogból legnagyobb mértékben az erdélyi szabadkőművesség van érdekelve s az első lépést innen tették meg. Az erdélyi kezdeményezéshez a jugoszláviai és szlovákiai szabadkőművesség is hozzájárult s az együttes pör megindításához már megtették a közös lépéseket és erélyes akcióba fogtak, hogy a Gömbös-féle szervezetet mielőbb telepítsék ki az elkommunizált páholypalotából.

Gömbös Move-szervezetének, amely a magyar kormányzati rendszert egészségtelen irányban befolyásolja, sasfészke az erőszakkal elfoglalt palota, amelynek tulajdonosai érdeklődéssel várják első lépéseiknek hatását. A nyugalmzavaró szervezet várát a *nyomoronyhító jótékonyág számára kívánják kiűrtetni*. Egy esetleges kedvezőtlen alsófoku budapesti ítéletbe pedig — amint mondják — nem fognak a szabadkőművesek belenyugodni. A pört tovább viszik, míg a tulajdonjognak érvényt szereznek.

Zöld fény

Írta: Sz. Szigethy Vilmos

Fehérhaju, szelíd öreg ur mesélte nyári estén, mikor akkora volt a hőség, hogy kisértekről kezdünk diskurálni, legyen valami, ami megborzongasson.

— Nem hiszek ezekben a dolgokban, tiltakozik ellenük a józan eszem, azért magam sem tudom, hogy vagyok velük? Fialat gyakornok voltam, szerettem az életet, meg az éjszakát. A főnököm mogorva agglégény, mindnyájunk réme, talán nálam is jobban szerette. Zöld fényben lángoló szeme megfagyasztotta ereinkben a vért, ha kellemetlenkedni akart, akkor is tele volt a beszéde bántó maliciával. Belénk kötött, ha tinta-csepp volt az asztalon, ha a tolltartót nem raktuk a serétes pohárba, egy elrontott félárkus papirosért félórát tudtunk dörmögni.

Velem szemben aránylag közönyös volt, igaz, elkerültem minden összetűzésre való alkalmat. Nem jártam abba a kocsmába, amelyikben ő tartotta a szállását, közös ismerősünk nem volt.

Egy hajnalban megyek hazafelé, talán van még két óra időnk az alvásra is, majdnem egész világos van már, szekerek érkeznek a hetipiacra, — az én gazdám nyakig sárosan vitatkozik a sarkon két csavargóval. Alig áll a lábán, olyan részeg, a botjával kalimpál és kiabál hozzá.

— Nem tudtok vivni, majd adok órát nektek. Mindig mestervívó voltam, az ilyesmit nem lehet elfelejteni.

Hasít néhányat a levegőben, aztán elvágódik, meg se mozdul.

A csavargók megjáradtak, hogy valami baja történt, gyorsan eliramodtak,

sosem lehet tudni, mikor kerül az ember törvénybe, — csak én voltam tisztában a helyzettel. Kocsit hoztam, ferakítam rá, hazaszállítottam.

— Megtanítalak vivni, — motyogta és akkor is hadonászott, mikor levetkőztettem, ágyba tettem.

A gazdasszonyának meghagytam, hogy sötétítse el a szobáját, akkor ébred, amikor a természet megkívánja. Ébredre minden esetre jó lesz hosszú levü, citromos borjubeccsnált, annak nagyon megőrül a gyomra.

Délután fölkerült a hivatalba, azonnal berendel magához. Rendben volt már egészen, az arca kisimulva, illatos tiszta ruha rajta. Fölkél, elébem jön, nyújtja mindkét kezét.

— Fiam, nem tudom, hogyan köszönjem meg a tapintatodat.

— De nagyságos uram...

— Csak ne okoskodik, ismerem a rossz természetemet, nékülöd el lát a fél város a tegnapi eső nyomaiban. Vén számár vagyok, javíthatatlan. Sosem felejtsem el amit velem tettél.

Nem éreztem semmi hősiességet, tiltakoztam még egy sort, közönséges ember kötelessége volt, — aztán elváltunk és három nap múlva nem tudott rám nézni. Most már velem is kötekedett, minden hivatalbeli igyekezetem hiábavalónak bizonyult.

— Aki éjszakázni tud, az feleljen meg a kötelességének is! — kiabált rám és úgy villogott a szeme zöldje, hogy belerészkettem.

Egy kis szívidegességem volt akkoriban, részint a rendetlen éleimódtól, inkább a szerelemtől. A feleségem után jártam, egyetlen, féltett lány volt, távol tartották tőlem.

— Ha megjavul, leleszi a vizsgáit, magához megyek, — mondta mikor titokban találkoztunk. Ha nem fogad szót, vége köztünk mindennek.

Igyekeztem megjavulni, kerültem a korhely cimborákat s jött olyan éjszakám, hogy hajnalig tanultam. Reggel fáradtan ültem a hivatalban, mintha táncoltam, ittam volna, vörös éres szemem káprázott a számoszlopokon, a gazdám ott állt a hátam megett.

— Lelkem, az ilyesmihez tiszta fej kell.

— A legszolidabb életet élem, nagyságos uram.

— Ne feleseljen, tudja hogy nem türom.

Nagyon rossz időm következett, ártatlanabban nem szenvedett senki. Az én hibám az volt, hogy láttam őt gyöngének, nagyon alacsonynak s nyugtalan, zavaros lelkét bántotta a lekötöttség érzése. Pedig én nem kívántam hálát, utjában voltam mégis.

Mikor átestem a legsúlyosabb vizsgámon s kezdtem bizakodni a jövőben, egy nap arra ébredek, hogy elhelyeztek Magyarországon északi sarkába. A főnököm most már nem látott, bizonyára felszabadult a legkellemetlenebb liederenyomás alul, de rám keserves napok jöttek. Fáztam én ott a legiörömb napsütésben is, hát még amikor befűtült ajtómon, ablakomon a hegyekről leiramodott szél, amely mintha éppen engem keresett volna.

Ugy jártam, mint aki megdermedett, befűtöttem, az élet nem kellett, a pálinka kábított el néha.

Téli éjszakákon izzóvá fűtöttem a kályhámot, pattogott az ócska butor mintha vadászatot ropognának a pus-

kák, ruhástul feküdtem az ágyra, magamra raktam télikabátot, dunnyhát, úgy aludtam el. Akkor felriadtam, a sarokból rám meredt a régi főnököm zöldlángolása szeme. Dühösen, acsarokodva követett, mintha veszett macska fejéből világítana fenyegetve, hogy rám ugrik.

Akkorát ordítottam, hogy egy óra múlva is reszkettem tőle. Égetnem kellett reggelig a lámpát, csak tízperceket szundikáltam lopva, akkor is úgy parancsoltam magamra, hogy föl muszáj ébrednem, mert rám ugrik a zöld szem és kiszívja a véretem.

Egész szépen haladtam a pusztulás utján. Nappal órákon át mászkáltam a régi sáncárok körül, treniroztam az idegességemet, erőszakkal magamba dikáltam az ételt, hogy a vérszegénységgem segítsek, búvós, kijózanító olvasmányokat kerestem, — este mégis megjelent a zöld láng. Változott a helyzet is. Már nem volt macska, hanem hol fogcsikorgató sakál, hol rejtelmesen egzotikus állat, de mindig felismertem benne az eredetit, aki engem üldöz és lesi az alkalmas pillanatot, mikor rám ugorhat.

Gyerekes dolgokkal védekeztem. A sarok és az ágyam között székeket raktam, össze, a tüzpiszkáló vasat úgy állítottam föl a hegyével, hogy ugrásközben felhasítsa vele magát. Egyszer enyvet kentem a helyére, abba beleragad s nem ér hozzám. Megpróbáltam, hátha csak ez a szoba olyan kegyetlen, szállodába mentem aludni, de oda is követett.

Közel álltam a megbolonduláshoz. Belesorvadok, elpusztulok, már lötyögött rajtam minden ruha, a zöld szem

A francia válaszjegyzék elosztott minden optimizmust

A megszálló csapatok elzárják a szántóföldeket is — Hétmillió márkára emelkedett a dollár ára

Londoni jelentések szerint Franciaország londoni nagykövete kedden délelőtt átnyújtotta lord Curzon külügyminiszternek Franciaország válaszjegyzékét az angol jegyzékre.

Poincaré válasza erősen lehülte az angol sajtó eddigi optimizmusát, amely élénken foglalkozott a francia lapoknak azzal a hírével, hogy Franciaország követelését az eddigi 132 milliárd aranymárkáról 50 milliárd aranymárkára szállítja le. Az angol lapok most megállapítják, hogy Poincaré politikája beláthatatlan időre kitolja a jóvátételi kérdést és a Ruhr-probléma megoldását és egész Európát gazdasági összeomlással fenyegeti.

Az angol kormány szerdán véglegesen megszövegezi a német jegyzékre adandó választ. Anglia valószínűleg elfogadja azt a német ajánlatot, hogy a vitás kérdéseket egy pártatlan szakértői bizottság elé terjesszék. A szakértőbizottság konferenciájának egybehívását Anglia sürgetni fogja, hogy az már szeptember elején megkezdhesse tanácskozásait.

A belgák azt javasolták, hogy a szövetségesek közös minisztertanácsot is hívjanak össze. Ezt a javaslatot nagy tetszéssel fogadták Angliában. Mindez ajánlatoknak a sorsa azonban Poincaré válaszjegyzékétől függ.

A német bányászok a megszállás megszűntetésére ellen

Berlinből jelentik: A bányamunkások szövetsége elhatározta, hogy a Ruhr-vidék megszállása ellen továbbra is teljes ellenállást fejt ki. Egyidejűleg tiltakoznak a Ruhr-vidék elszakítása és a forgalom elzárása ellen. Ujabban ugyanis a Ruhr-vidéken a forgalmi zárlatot megszigorították, úgy, hogy nemcsak az uccákat és utakat, hanem a réteket és gabonaföldeket is szöges drótkerítéssel elzárták és lehetetlenné te-

pedig egyre közeledett. A székek mint ha elhajlottak volna egy fuvásától, néha egész a falhoz szaladtak, visszatértek, a pártner pedig (mert már az volt) hangosan kacagott.

— Nekem akarsz gáncot vetni? Nézd, mit tudok.

Azt hiszem, akkoriban már semmit sem aludtam. Az öt perceket, amikbe rummal ringattam bele magam, nem lehet komolyan venni. Kezem a párna alatt görcsösen szorongatta a pisztolyt, hát egyszer rám ugrik a szörny, kétségtelen, de belelövök. Ha nem is pusztul el tőle, megsebezem mielőtt elharpajna a torkomat.

Zugott a fejem, cserepes volt a szám és olyan forró a leheltem, hogy visszacsapódva a párnáról égette az arcomat. Az öt perc letelt, felriadtam, a lámpa elaludt, de a sarok zöld fénye nappali fénybe borította a szobát. A szörny most kinyult, fagyasztó biztonsággal közeledett felém. Tehát megcsal. Mindig azt vártam, hogy ugrani fog.

Olyan lehet a halálordítás, amelyet akkor ordítottam. A pisztolyomat ráfogtam, elsütöttem, tisztán láttam, hogy hátrahanyatlík, vége van.

A toronyban akkor harangoztak először korántera, hajnali öt óra volt. Én tiz körül ebredtem fel a földön, rázott a hideg, bevittem magam a kórházba. Ott olvastam harmadnap a régi főnököm tragédiáját. Hajnalban hazafelé menet belekötött magához hasonló itales emberekbe, az egyik agyonlötötte. A nap, az óra pontosan egyezett azzal, amelyiken én végeztem ki a fenyegető szörnyet. Mert kivégeztem, soha többé nem akart megfojtani.

szik még a dolgozni akaró, békés földművesek munkáját is.

Egy dollár — hétmillió márka

Berlinben a pénzügyi helyzet kedden ismét hirtelen rosszabbodott. Newyorkban hétmillió márkáért adták a dollárt, Zürichben pedig eddigi legmélyebb 1 centimes árfolya-

máról 0.90 centimesre süllyedt tízezer mérka árfolyama. Ennek hatása alatt a berlini tőzsdén újból óriási mértékben szökkent fel a külföldi fizetési eszközök ára és az élelmiszerek is hihetetlenül megrágultak. A márka esését a francia jegyzék intranzigens tartalmával magyaráz- zák.

Az angol sajtó Radics Istvánról

A Times tartózkodóan ír róla — Beogradban nem tartják veszélyesnek Radics István külföldi akcióját

Beogradból jelentik: Politikai körökben Radics külföldi utjának jelentőségét különféleképp ítélik. Általában az a vélemény, hogy Radics akciója nem olyan veszedelmes, mint ahogy azt a sajtóban feltüntetik. Hírek szerint a kormány retorzió intézkedéseit a horvát köztársasági parasztpárt ellen, egyelőre még nem precizizálták. Zagrebban egyébként nyugodtan fogadták a tervbe vett intézkedések híreit.

A beogradi sajtó különféle fantasztikus híreket hozott Radics külföldi utjáról. A Tribuna például azt írta, hogy Radics a népszövetséghez kérvényt intézett, amelyben az önálló Horvátország kiküldetésére kért felhatalmazást. Más hírek szerint a horvát parasztpárt Londonban kormányt fog alakítani, amelynek pénzügyi helyzete már előre biztosítva van, mert Radics két hónappal ezelőtt 10 millió svájci frankot utalt át az egyik berni bankhoz. Arról is van hír, hogy állítólag Anglia és Olaszország pressziót gyakorolnak a beogradi kormányra, hogy Horvátország önállóságát ismerje el. A kormányhoz közelálló körök és a pártok képviselői azonban a híreket

alaptalanoknak tartják, mert megvannak győződve, hogy Radics nem bocsájtkozik kalandokba.

Az angol sajtó egyébként sokat foglalkozik a Londonba tartózkodó Radicsal. A Times hosszabb cikket közöl róla, amelyben Radics nyilatkozata alapján elmondja, hogy a horvát parasztszervező augusztus hetedikén érkezett Londonba — feleségével együtt — és egy hónapig fog tartózkodni az angol fővárosban. A kormányhoz közelálló Times cikkében foglalkozik Radics politikájával is és kiemeli ingadozó magatartását. Radics Londonból Genébe megy, hogy a népszövetség ülésén beszámoljon a horvátok helyzetéről.

Radics az angol újságírók előtt kijelentette, hogy Zagrebból egy éjjel titokban távozott el. Átlépte a magyar határt és Párison át érkezett Londonba.

Az angol lapok cikkeinek tartózkodó hangja alapján Beogradban az a vélemény alakult ki, hogy Radicsot az angol kormány nem hívta Londonba és hogy külföldi akciója tisztán a horvát blokk részéről indult ki, azonban azt, hogy mi az eredeti célja, senki sem tudja.

Miniszteri rendelettel megszüntették a sombori magyar gimnáziumot

Zsidó tanulók nem iratkozhatnak magyar középiskolákba A közoktatásügyi miniszterium a magyar iskolák ellen

A közoktatásügyi miniszter, amikor a nemzetiségi képviselők szóvá tették, hogy az új középiskolai törvény nem intézkedik a nemzeti kisebbségek iskoláiról, azt válaszolta, hogy ezekről külön törvényben fog gondoskodni. A miniszter gondoskodott arról, hogy a nemzeti kisebbségekhez tartozó állampolgárokat ne sokáig izgassa az a probléma, hogy milyen lesz majd ez a törvény, mert most, kóstolóba, kibocsátott egy rendeletet a magyar középiskolákról és ez a rendelet világosan dokumentálja azt a mentalitást, amely a készülő törvény megalkotásában is meg fog nyilvánulni.

A közoktatásügyi minisztérium — mint Sentáról jelentik — leiratot intézett a sentai főgimnázium igazgatóságához a jövő évi tanrendre vonatkozólag. A leirat mindenekelőtt azzal az újdonsággal szolgál, hogy a jövő tanévben három helyen lesz magyar gimnázium: Sentán, Veliki-Beckerekén és Suboticán. Ez a hivatalos szárazsággal szándékosan semmitmondóra fogalmazott közlés azt jelenti, hogy

a közoktatásügyi miniszter minden további nélkül megszüntette a sombori magyar gimnázium további működését.

A négy magyar gimnázium körül tehát egyet már a nemzeti kisebbségek iskoláiról intézkedő törvényjavaslat nyilvánossághozatala előtt, rendeleti úton eltüntetett a közoktatásügyi kormányzat, ugyanakkor, amikor a németeknek hat helyen — Zombolyán, Bela-Crkván, Pancseván, Novi-Vrhaszon, Novisadon és Vrsacon — van gimnáziumuk.

A miniszteri rendelet más meglepetéseket is tartalmaz, nevezetesen ezentul

zsidó tanulókat nem lehet a gimnáziumok első és ötödik magyar osztályaiba felvenni.

Eszerint azok a zsidó vallású tanulók, akik az elemi iskola elvégzése után most akarnak beiratkozni a gimnáziumba, vagy pedig az alsó négy osztály elvégzése után az ötödikbe, azok — hiába magyar nemzetiségűek — nem iratkozhatnak be a magyar osztályba, hanem csak a szerbbe. A zsidó vallású növendékek közül azok, akik az első, illetőleg az ötödik osztályt már elvégezték, magyar osztályban folytathatják tanulmányaikat, azonban a rendelet gondoskodik arról, hogy ezek egy részének is súlyos kellemetlenségeket okozzon s lehetőleg arra kényszerítse őket, hogy felhagyjanak a magyar osztályok hallgatásával. A rendelet szerint ugyanis a suboticei gimnázium egyik magyar osztályában sem járhatnak zsidó tanulók.

Azok a suboticei zsidó vallású magyar diákok, akik az idén a gimnázium második, harmadik, negyedik, vagy pedig hatodik, hetedik, nyolcadik osztályába kívánnak beiratkozni, ha magyarul akarják folytatni tanulmányaikat, akkor nem járhatnak Suboticán iskolába, hanem kötelesek a sentai gimnázium megfelelő osztályába beiratkozni.

A rendelet ezt az intézkedést azal az indoklással okolja meg, hogy csökkenteni akarja a létszámot, a suboticei magyar osztályok-

ban a kedvezőbb tanulmányi eredmény biztosítása érdekében. A minisztérium szóval — szivességet akart tenni a magyarságnak ezzel a rendeletével... Tényleg nagyon valószínű, hogy a rendelet kibocsátóinak ez és csakis ez volt a célja a fentebb ismertetett intézkedésekkel, de mégis valószínű, hogy a vajdasági magyarság nem fogja osztatlan rokonszenvvel és lelkesedéssel fogadni a közoktatásügyi minisztérium legújabb »reform«-ját.

Stromfeld pörében elkészült a vádirat

Kommunista agitációval vádolják a magyar vörös hadsereg volt vezérkari főnökét

Budapestről jelentik: A rendőrség — mint ismeretes — május hónapban az állami és társadalmi rend védelméről szóló törvénybe ütköző bűncselekmény címén előzetes letartóztatásba helyezte Stromfeld Aurél volt vezérkari ezredest, aki a magyarországi proletárdiktatúra alatt a vörös hadsereg vezérkari főnöke volt.

Mint Budapestről jelentik, a budapesti ügyészség kedden adta ki a vádiratot Stromfeld ellen. Eszerint Stromfeld Aurél több társával együtt emberbaráti egyesület címén titkos kommunista társaságot létesített, amely állandóan összeköttetésben állott a bécsi kommunistákkal és a moszkvai III. Internacionálé vezetőivel is. Az ebben az ügyben letartóztatott tizenegy gyanúsított közül Szrepka János asztalos terhelésben vallott Stromfeld ellen, Szrepka kifogásolta ugyan a vallomás részleteit tekintetében a rendőrségi jegyzőkönyvet, a vádhatóság azonban a vallomást igaznak fogadta el, mert megegyezik a többi terhelt vallomásával. Az ügyészség szerint Stromfeldet a bosszu érzése vezette, amikor a kommunisták exponenseivel tárgyal, mert a katonai bíróság öt régebben felségárulás miatt két évi és 9 hónapi súlyos börtönrre ítélte.

A vádpanács augusztus 31-ikén tárgyalja a vádirat ellen beadott kifogásokat.

Parasztlegények meggyilkoltak egy temesvári uriaszonyt

Letartóztatták a tetteseket

Temesvárról jelentik: Dr. Fekete Gyula ügyvéd néhány nappal ezelőtt, amikor hazatért a Holló-ucca 25. számú házában lévő lakására, meggyilkolva találta otthon lakásadónőjét, özvegy Wiener Zsigmondnét. A gyilkosság nagy feltűnést keltett a városban, mert a meggyilkolt uriaszony a legismertebb és legelőkelőbb temesvári családokkal állott rokonságban. A nyomozás során kiderült, hogy a gyilkosság idejében szakállházai legények keresték az ügyvédet amerikai utlevelek ügyében és a gyanu nyomban ezekre terelődött, különösen amikor kiderült, hogy az ügyvédnek szakállházai kliensei már előzetesen hamis nevet mondtak be.

A temesvári detektívek szombat, mint adókievítő bizottság megjelentek Szakállházán és színleges adókievítést tartottak. A jegyzőtől megtudták, hogy a falubeli legények közül ki készül Amerikába és ezeket vették elő. A gyanúsítottak, Rosenauer János és Reiter György, amikor az »adókievítő« fölfedték kilétüket, beismerték a terükre rótt bűncselekményt. Elmondották, hogy az amerikai utlevél, vízum és utazás költségeit úgy akarták megszerezni, hogy kirabolják valamelyik temesvári ügyvédet. Husz ügyvédnél próbálkoztak, végre úgy döntöttek, hogy a Fekete-féle irodában hajtják végre a rablást. Többször fölkeresték az ügyvé-

det, míg végre egyszer egyedül találták az öregasszonyt. Reiter ugrott rá először, fojtogatni kezdték és hogy a kiáltás ne hallatszódjék ki, becipelték az éléskamrába. A földre dobták, Rosenauer szizmasarkával fejére rugott, amelyen erővel csak tudott. A másik kést vett elő, elvágta az asszony nyakát, majd a szivébe szúrta a kést és benne is hagyta a vérző sebben.

A gyilkosok ezután hozzá akartak látni a lakás kifosztásához. Amikor a szekrények feltöréséhez fogtak volna, a szomszédos lakásban házi perpatvar, kiabálás tört ki. A nagy zajtól megijedtek és menekülni igyekeztek. A konyhaszekrényben találtak 150 leit és ezt vitték magukkal. Ennyi volt mindössze a zsákmány, amit a vadállatiás vérengzéssel szereztek.

Elmebeteg

a szélhámós rokkant főhadnagy

A novisadi törvényszék megszüntette ellene az eljárást

Novisadról jelentik: Több ízben foglalkoztunk már Vámos József rokkant főhadnagy esetével, aki — mint ismeretes — az ország minden nagyobb városában családokat követett el. A notorius csaló-főhadnagyt a szarajevói rendőrség csípte el, hónapokkal ezelőtt, és az szállította Noviszadra, ahol több rendbeli család miatt eljárást indítottak ellene. Az eljárás során az a gyanu merült fel, hogy Vámos nem beszámítható, mert kihallgatása alkalmával zavarosan beszélt és olyan családi eseteket mondott el, amelyek tulságosan valószínűtlenné látszóttak. Megfigyelés végett ezért Beogradba küldték, a honnét a napokban szállították vissza Noviszadra.

A novisadi törvényszék — a beogradi elmeorvosok véleménye alapján — mint beszámíthatatlan ellen, megszüntette az eljárást és Vámosot átadta a rendőrségnek azzal, hogy helyezze el a városi kórházba. Az elmebeteg rokkant főhadnagyt azonban a kórház igazgatója nem vette át, mire a rendőrség leszállította Beogradba, ahol az állami gyógyintézetben helyezik el.

Abbáziai fürdőlevél

— A Bácsmegyei Napló tudósítójától —

Abbazia augusztus közepén.

Három nevezetes ember üdül Abbaziában: *Herczeg Ferenc, Kubelik, Castiglioni*. A fürdővendégek 75 százaléka magyar és éppen ezért Herczeg Ferencnek van a legnagyobb publikuma. Csendes, visszavonult életet él Abbaziában a legnagyobb élő magyar elbeszélő. Az elegáns Palace-ban lakik és már korán reggel fürödni megy. Ebéd után lepihen és alkonyatkor végigsétál a tengerparton. Ilyenkor megfordulnak utána a sétálóok. »Francesco Herczeg« — mondják egymásnak az olaszok. Néha egy-egy bécsi asszonyka áhitattal sugja a kísérlőjének »Ah der Blaufuchs«. Mert Herczeg Ferenc Kék rókáját mindenki ismeri Bécsben. Kétszázhetvenszer adták.

Kubelik saját villájában lakik Abbaziában. Furcsa, sokablakos épület ez kívülről romantikus, mint egy középkori várkastély, belül minden komforttal berendezve, mint egy luxusotel. Feleségével született Széll Mariannal és hat lányával lakik itt a világ legnagyobb hegedűművésze. A tengerre nyíló zöld ablakokon mindig le van eresztve a zsalugater s csak olykor szűrődik át egy csodálatos muzsika hangja. A fürdőzők megállnak az ablak alatt és csöndben hallgatják a ritka koncertet.

— Kubelik hegedül — jár szájról-szájra.

A mester egyébként igen jól érzi magát és pár nap múlva Amerikába utazik.

Itt nyaral Castiglioni is. Neki van a legnagyobb kísérete és esténként mikor a vacsoránál megjelenik minden *pillorgnon* őt fixirozza. Pedig igazán

nem csinos flu. Nagyon sok gazdag ember találkozott össze Abbaziában. Vacsora után egy kis kártyázás indul meg és ilyenkor felvonulnak a pénz urai. Ötezer líras bankot szokott adni Castiglioni, de bizony azt sokszor meg kell utítani. A pesti tőzsdések még a pénzfejedelemmel szemben is erősen tartják magukat és nem egyszer robbantják fel a bankot.

A magyar művészvilágot *Sándor Erzsébet* képviseli, aki az urával *Bosnyák Zoltán* államtitkárral van itt, továbbá *Anday Piroska* a bécsi opera első alténekesnője, *Kabos Ilonka* zongoraművész (itt halt meg az apja, *Kabos Ede*, 7-én temették.) Itt pihen *Purjesz*

Lajos is a »Világ« főszerkesztője, továbbá egy két nevezetesség *Mohamed Hamdy bey* volt miniszterelnök Kairóból, két olasz miniszter és egy lengyel csodarabbi, *Láday* volt népbiztos és más nevezetességek.

Vajdasági nagyon kevés van Abbaziában, annál több az osijeki, zagrebi és beogradi. Gondos kutatás után a kurlisztában három vajdaságit fedeztem fel: *Mara Jenő* szerkesztőt *Beckerekéről*, továbbá *Guisepe Keszier* *commerce Sombor* és *N. Pollák Velikibeckerek*. Annál több a budapesti és bécsi. Ezekről azonban legközelebbi levélben számolok be.

Stella Adorján

Balla Aladár cáfolja a Gömbös-féle jugoszláv orientáció hírét

Nem tárgyalt Milojevics követtel

Budapestről jelentik: Az elmúlt hetekben a magyar politikában a legnagyobb feltűnést azok a hírek keltették, amelyek szerint *Balla Aladár*, a Károlyi kormány volt zagrebi követe tárgyalásokat folytat *Milojevics* budapesti jugoszláv követtel arról, hogy hogyan fogadná a kisantant *Gömbös Gyula* kormányrajutását Magyarországon?

Milojevics és *Gömbös* nyomban cáfolták ezeket a híreket, viszont más oldalról azonban megerősítették, hogy a tárgyalás valóban megtörtént. — A magyarországi 48-as függetlenségi párt vezetője, amelynek *Balla Aladár* tagja felszólította *Ballát*, ki a tárgyalásokról hírek nyilvánosságra jutása alkalmával külföldön terjedődkodott, hogy nyilatkozzék arról, hogy ezeknek a híreszteléseknak milyen alapjuk van.

Balla Aladár a budapesti lapokban kedden — kissé elkésve — nyilatkozott *Milojevics* követtel folytatott állítólagos tárgyalásairól. A nyilatkozatban kijelenti, hogy *Gömbös Gyula* nem bízta őt meg azzal, hogy a jugoszláv követtel kormányrajutása érdekében, sőt ha meg is kérte volna, ő semmiesetre sem teljesítette volna ezt a kérést.

*Milojevics*csel — így folytatódik a nyilatkozat — *Gömbös* kormányrajutásáról, vagy más politikai akcióról sohasem tárgyaltam, sőt ha külpolitikai kérdésekben sulya lehet szavamnak, befolyásomat semmi esetre sem használom föl arra, hogy *Gömbös*, vagy más reakciós politikus kormányrajutását elősegítsem.

Feljelentették a szegényház vezetőségét

Szöknék az ápoltak — Panaszok a személyzet bánásmódja ellen

A subotici városi szegényház ellen az utóbbi időben több panasz hangzott el és a szegényházi ápoltak az utolsó hónapokban egymásután szöktek meg, mert — állításuk szerint — nem bírták el a szegényházban a bánásmódot és a rossz eljárást. Legutóbb a nyilvánosság előtt hangzott el a súlyos vád a szegényházi állapotok ellen: szombaton — mint már megírtuk — egy törvényszéki tárgyaláson *Hevér Péter Pál* szegényházi ápol, akit azzal vádoltak, hogy *betörést követett el a szegényházban*, elmondotta, hogy a szegényházban *elviselhetetlen a bánásmód és hogy a gondnok bottal veri az ápoltakat*.

A szegényházi állapotok

A városi szegényházban uralkodó állapotoknál közérdekből utána járunk és megállapítottuk, hogy az intézmény legfőbb baja az, hogy kevés a pénz a fentartására. A subotici városi tanács a város mai anyagi helyzetében kénytelen szűkre fogni a szegényház költségvetését. A legutóbbi hetekben a régi szegényházból a *Putri-kaszárnya* átalakított új épületébe költözött át a szegényház és bár ennek az átalakításnak a költségeit a szociálpolitikai minisztérium viselte, mégis olyan kiadásokat jelentett a költözködés, hogy a városnak nincsen módjában a városi szegényház ellátására nagyobb összeget áldozni. Az utóbbi időben többször felmerült kifogás a szegényház élmezőjére nézve, aminek eredményeképpen mindenkor tartották a szegényházban bizottsági vizsgálatot, azonban ennél több nem történt.

Eljárás indult a szegényház gondnoka ellen

A szegényházi ápoltakkal való bánásmód miatt legutóbb feljelentés

szöknék milyen alapjuk van.

Balla Aladár a budapesti lapokban kedden — kissé elkésve — nyilatkozott *Milojevics* követtel folytatott állítólagos tárgyalásairól. A nyilatkozatban kijelenti, hogy *Gömbös Gyula* nem bízta őt meg azzal, hogy a jugoszláv követtel kormányrajutása érdekében, sőt ha meg is kérte volna, ő semmiesetre sem teljesítette volna ezt a kérést.

*Milojevics*csel — így folytatódik a nyilatkozat — *Gömbös* kormányrajutásáról, vagy más politikai akcióról sohasem tárgyaltam, sőt ha külpolitikai kérdésekben sulya lehet szavamnak, befolyásomat semmi esetre sem használom föl arra, hogy *Gömbös*, vagy más reakciós politikus kormányrajutását elősegítsem.

érkezett a rendőrséghez. *Hevér Péter Pál* jelentette fel *Ivics István* szegényházi gondnokot, hogy *rosszul bánik az ápoltakkal és türi, hogy azokat üssék-verjék*. A rendőrség megindította ebben az ügyben a nyomozást és megállapította, hogy *Hevér Péter Pál* a szegényházban összeverekedett *Kopinics István* és *Kovecsák József* nevű ápol-társával és az előbbi bicskával meg is szurkálta, mire a két megtámadott öregember önvédelemből egy doronggal *Hevért* is súlyosan megverte, úgy, hogy orvos kötözte be a sérüléseit. Azt, hogy *Hevér* megverésében az ápoló-személyzet is részt vett, a rendőri nyomozás nem állapította meg, azonban ebből az ügyből kifolyólag az ügyesség nem szüntette meg az eljárást *Ivics István* szegényházi gondnok ellen.

Mit mond a gondnok?

Felkerestük az új szegényházat is, amely a Halasi-ut végén, a baromvásártér mellett, a *Putri-kaszárnya* egyik átalakított épületében van elhelyezve. *Ivics István* gondnok végig vezette munkatársunkat a szegényház valamennyi helyiségén, ahol mindenütt példás rend és tisztaság uralkodik. Jelenleg csak 39 ápolta van a városi szegényháznak — 13 nő és 26 férfi — mert az utolsó időben nagyon sokan önként elhagyták a szegényházat, azonban a gondnok állítása szerint nyáron különben is mind lepad a létszám, amely a téli hónapokban százon felül is emelkedik. A leginkább hatvan éven felüli szegényházi ápoltak napi 50 dekagramm kenyeret kapnak fejtenként reggelre és vacsorára többnyire rántott levest, ebédre főzeléket és vasárnaponként 15 dekagramm lust. A szegényház lakóit dr. *Princz* tiszti orvos kezeli.

Az ápoltak feltűnő nagy respekussal fogadják minden teremben *Ivics gondnokot*, azonban a bánásmód miatt nem panaszkodnak, ami könnyen érthető is, mert ha lenne is okuk a panaszra, a gondnok előtt nem mernék panaszkodni. Az ápoltakkal való bánásmódról kérdésünkre elmondja *Ivics István* gondnok is, hogy *folyamatban van ellene az eljárás* a *Hevér-ügyből* kifolyólag. Hozzáfüzi azonban, hogy az eljárás lefolytatását ő maga kívánta, hogy alkalmá legyen magát teljesen tisztázni a vádak alól.

— A szegényházi ápoltakat — mondja *Ivics* gondnok — akik nagyrészt magukkal tehetetlen öreg emberek, nemcsak hogy nem bántom, hanem szigorú utasítást adtam a személyzetnek és az ápolóknak is, hogy semmiféle esetben sem szabad testi lenyitásban részesíteni az ápoltakat. A *Hevér*-eseten kívül — amikor az ápoltak verték egymást — nem hisztem, hogy történt volna olyan eset, hogy valamelyik ápolta megverte volna, mert többször meghagytam már az ápoltaknak, hogy *jelentsék nálam, ha az ápolók rosszul bánnak velük, eddig azonban még senki sem jött hozzám panasszal*.

A hónapokint változó ápolók

Megtudtuk még azt is, hogy a szegényházban nagyon gyakran változik a személyzet. Így az ápolók és ápolónők ritkán vannak egy-két hónapnál hosszabb ideig a szegényházban. Ilyen körülmények között természetesen nagyon nehéz ellenőrizni, hogy az ápoló-személyzet közül kik verik az ápoltakat, annyi azonban megállapítható, hogy az ápolók nem bánnak úgy a szegényházi ápoltakkal, mint kellene, hanem a szerencsétlen, agg és tehetetlen embereknek az előző ápolók részéről nagyon sokat kellett eltűrniük.

Hogy az ápoltak ezért nem mernek minden esetben *Ivics* gondnoknál panaszkodni, az is könnyen érthető, mert félnek a feljelentettápolók bosszujától. Az egyetlen megoldás ezért az volna, ha csak megbízható embereket vennének fel a szegényházba ápolóknak és ha ezeket úgy a gondnok, mint a városi tanács rendszeresen ellenőrizné. A városi tanácsnak pedig különben is több gondot kellene fordítania erre az emberbaráti intézményre.

Rablógyilkos

aki reverendában követte el gyilkosságait

Udvarhelyszéket és Kőnyékét már hetek óta rémület tartja rettegésben. *Gál Domokos* hírhedt rablóvezér, akit már többször elfogtak, halálraítéltek, de minduntalan sikerült elmenekülnie, sorra végigjárta a kisebb falukat, községeket áruháiban és a megrémült parasztoktól, revolvert szedezve mellükre, követelte vagyonukat. Aki az első felszólításra nem engedelmeskedett a parancsnak, azt a vérengző gyilkos lelőtte. Tetteit rendszerint *papnak* öltözve követte el, este érkezett a faluba és a legmódosabb gazdáknál hált meg, akik mindig jószívvel fogadták a jámbor kinézésű vendéget. Éjjel aztán munkába fogott. Vasárnap a brassói rendőrségnek véletlenül sikerült ártalmatlanná tenni a bestiális gyilkost, aki miatt a falusi gazdák sohasem érezték magukat biztonságban és a vidéki papok nem merték elhagyni hitközségüket, mert ahol nem ismerték őket, a parasztok vasvillával támadtak az idegen papokra.

Hétfőn a Brassó felé haladó vonaton egy régebben megkínzott áldozata felismerte a reverendás, olvasót pörgető tisztelendőben *Gál Domokost*. Rögön lármát csapott és a vasut utasainak segítségével megkötötték a dühöngő rablógyilkost, akit Brassóban, bilincsbe verve, erős fedezettel vittek az ügyészségre.

Az elektromos hullámok új csodái

Miért romlanak el a francia repülőgépmotorok Németország fölött?

A legutóbbi időkben ismételtelen előfordult, hogy a francia-román aviatikai társaság repülőgépei Németország fölött elhaladva, motorháza folytán kénytelenek voltak a német területen leszállni, amikor is a német hatóságok a gépeket elkobozták, azzal az indoklással, hogy a gépek mérete nagyobb, mint amilyeneknek a nemzetközi légi szerződés az idegen államok fölött való átrepülést megengedi. Az elkobozott gépek száma a hét elejéig tízre emelkedett. A repülőgépek lefoglalása nagy izgalmat kelt a francia nacionalisták körében, amelyek erősen támadják Poincarét, hogy túri az aeroplánok elkobozását. A francia kormány ismételtlen panasszal fordult emiatt a nagykövetség tanácsához, amely azonban megtagadta közbelépését azzal az indoklással, hogy Németország a nemzetközi légi törvények alapján járt el.

A franciákat nem is annyira a lefoglalás ténye idegesíti, mint inkább az a csodálatos véletlen, hogy a motorháza éppen német terület fölött állt be, holott a gépek egyebütt mindenhol zavartalanul működnek. A hazaérkező pilóták és utasok egyértelmű kijelentése szerint a motorháza csodálatosképpen minden egyes esetben a gyújtómágnés érthetetlen funkciózavarai folytán állott elő, úgy, hogy a francia szakértők fölvetették a komoly kérdést, vajon nem sikerült-e a németeknek föltalálni a mágnesek távolból való demagnetizálásának a titkát? Nemrégiben a híres francia fizikus, Nordmann, a *Matin* hasábjain tudományos fejtegetésekkel próbálja ennek a lehetetlenségét bizonyítani s főlényes bizottsággal nyugtatja meg honfitársait, hogy a demagnetizálás csak a mágnes köré alkalmazott drótkeretek útján lehetséges.

Amíg azonban a francia szakértők és fizikusok tudományos készültséggel minden meggyőző erejével igyekeznek a mindenesetre elég csodálatos motorhibát más véletlen okokra visszavezetni, addig a *Chicago Daily News* berlini munkatársa arról ad hírt, hogy a németeknek sikerült a valószínűleg látszó probléma megoldása. Ezt pedig személyes tapasztalatai alapján állítja, elmondván, hogy pár nappal ezelőtt egy nagyobb társasággal autókirándulásra indult Berlinből. A társaság — írja az amerikai lap tudósítója — vagy husz autóban foglalt helyet. Az indulás előtt a társaság vezetője azt a titokzatosnak tetsző kijelentést tette, hogy félóra múlva különös meglepetés fogja őket érni, de kért mindenkit, viselkedjék nyugodtan, mert pár perc alatt el fog mulni a kellemetlenség.

Ugy is történt. Körülbelül 150 kilométer távolságban lehattunk a fővárostól. — írja, — amikor valamennyi kocsi egyszerre fölmondta a szolgáltatást s megállt. A sofőrök fölémelték a karjukat, jelzésül az utánuk jövőknek, mert azt hitték, hogy motorháza miatt kellett megállniok. Amint hátramentek azonban, meglepetve látták, hogy valamennyi sofőr a magasban tartja a karját. Mindegyik autó ugyanabban a pillanatban vált használhatatlanná. A sofőrök előkeresték szerszámaikat és hozzáfogtak a defektus okainak kutatásához. Ekkor az első kocsiiban ülő ur föllépett s mosolyogva kiáltott hátra:

— Uraim! A szerszámokat rakják el. Nincs semmi baj! Naem üdvözli önöket!

Nauen a berlini szikrátvíró állomása. Egyike a föld legerősebb intenzitásm kibocsátó állomásainak. Az ottan szerteküldött, eddig ismer-

retlen, ujonnan föltalált elektromos hullámok állították meg nemcsak bennünket, hanem a körletben futó összes autókat — demagnetizálva a gépek gyújtó induktorait. A németek megoldották a problémát, a német tudomány győzedelmeskedett és — győzni fog! Irtozatos perspektiva... A jövő háborújában a nem német autók, repülőgépek, tankok és tengeraltjárók működése lehetlenné van téve... Az ellenséges országok távirója és telefonja a háború egész tartama alatt elhallgattatva. Pedig a világháborút főleg ezek döntötték el.

HIREK

AZ ÉHES EMBER

Az éhes emberről egy idő óta sokat írnak a lapok. Egyszer, mint bestiális gyilkost emlegetik, máskor, mint lázadó, barrikádharcost, aki városokat dul föl, rendőrségekkel ütközik össze és bankárokat ijeszt halálra. Mióta Németország gyorsabban és vadabban járja a zürichi haláltáncot, az éhes emberről különösen sűrűn hallani. Legutóbb azt írták meg róla, hogy békés, jóra való gyártulajdonost — Szászországban — úgy kényszerített nagyobb fizetés megadására, hogy lejjel lefelé felhuzta a gyárépület emeletére. A barbakók — mondták a megrökönyödött újságok — addig lengették ebben a helyzetben a szegény gyártulajdonost, míg fogcsikorgatva, de becsültszavát adta, hogy a kért követelést teljesíteni fogja. Az éhes ember erre nagylelkűen és udvariasan kiszabadította a gyárost a kényelmetlen szüdcéből és nyugodtan elment — dolgozni.

Micsoda barbárság és micsoda anarchia: írják ezzel kapcsolatban azok a német napilapok, amelyek — nem is olyan régen — még arról számoltak be szentimentális hangon, hogy Oroszország éhségmezőin egy anya megette gyermekeit. Az éhes embert üldözni kell, börtönbe kell dugni, mert nem tudja, hogy mit cselekszik. Valóban — hisz a történetek is mutatják — az éhes ember, különösen Németországban egy idő óta tulságosan vad és törvénytelen cselekedetekre ragadtatja magát. Például elmegy a piacokra és — rekvirál. Kimegy a falukra és fegyverrel burgonyát szed össze a megfélemlített parasztoktól. Ha rendőrral találkozik — a szemében fölgyl, szinte hisztériásan a harag és szívében zakatol a lázadás. Hogy nem udvarias és nem viselkedik elég csöndesen? ... Jóisten, hát lehet ezt csudálni, lehet ezt józan fejvel felróni az éhség részegének?! Akinek nincs kenyere és kenyérré éhes — az mindig, mindenkor eltelejtette azt, hogy vannak törvények, vannak paragrafusok. Lehetnek vélemények, lehetnek velük szemben meggyőződések — jók vagy rosszak — de azt mindenki köteles elismerni, hogy éini joga van mindenkinek. Az éhes embernek is. Azt nem lehet kívánni, hogy katonás rendbe, hangtalanul és üledelmesen készüljenek a biztos halálra. Nem az éhes embert kell bebörtönözni és üldözni. Az éhséget kell legyőzni, a kenyértelenséget, a mely ott ólálkodik a dolgozó ember mögött és lázítja, üzi, keseríti, a kenyértelenséget kell megszüntetni. Verjék bilincsekbe az éhség kísértetét — és akkor az éhes ember nem hord tegevert, nem oroz életet, de szép csöndesen visszatér arra az útra, ahonnan a politika lehajszolta a Halál kusza ösvényeire...

— Az erdészeti miniszter Beogradban. Beogradból jelentik: Srbskics Milán erdészeti és bányászati miniszter, Ljubljánából, ahol az erdészeti kiállítás megnyitotta, visszaérkezett Beogradba.

A miniszter megérkezése után megalakította a bizottságot, amely az új tisztviselői törvény alapján ucegejt az erdészeti és bánya tisztviselők klasszifikálását.

— Hivatalvizsgálat a sombori járásban. Bikár Mirkó a sombori járás ujonnan kinevezett főszolgabírája most kezdte meg hivatalvizsgálatot a járási jegyzői hiavtalaiban. A vizsgálat kiterjed a községi közgazgatás minden ágára.

— Kilenc óras munkanap. A szociálpolitikai minisztérium a munkafelügyelőségnek véleményezés céljából törvénytervezetet küldött, amelynek értelmében a napi munkaidő a kilenc órát meg nem haladhatja. A törvénytervezet szabályozza az üzletek nyitvatartásának idejét, melyet egyöntetűen reggel 6 órától, legfeljebb este 8 óráig engedélyez, egy órai ebédidővel. A törvényjavaslat a kötelező vasárnap munkaszünetet — így az üzletek zárvatartását is — előírja, kávéházak, vendéglők, cukrászdák, tejcsarnokok és lapelárusítóhelyek kivételével.

— Bácskához csatolják Baranyát. Osijeki jelentés szerint a baranyai megyei hatóság likvidálására már minden előkészület megtörtént. A likvidálás végrehajtásával Slijepčević novisadi főispán van megbízva. A baranyai ügyek vezetésével eddig megbízott Veszelinovic kormánybiztos, minthogy más szolgálati beosztást elfogadni nem hajlandó, nyugalomba vonul. Baranyát szeptember 1-től a bácskai közigazgatáshoz csatolják.

— A novisadi vasuti rendőrség új vezetője. Novisadról jelentik: A novisadi vasuti rendőrség eddigi vezetőjét, Jankovics Milant állásától felmentették és helyére Borics-Zagofevics Gyorgye, volt smederovói szolgabíró nevezték ki.

— A szubotici bejelentőhivatal átszervezése. Vukics Franjo rendőrkapitányt — mint annak idején megirtuk — Zagrebbe és Splitbe küldte ki a rendőrség az ottani bejelentőhivatalok tanulmányozása céljából, hogy modern rendszer szerint alakítsák át a szubotici bejelentőhivatalt is. Vukics rendőrkapitány kedden érkezett vissza Szuboticiára és a legközelebbi napokban kész tervezetet fog kidolgozni a látottak alapján a bejelentőhivatal átszervezésére.

— Elcsapták Bács-Palánka egész előjáróságát. Novisadról jelentik: A belügyminiszter rendeletileg fölmentette Bács-Palánka előjáróságának valamennyi tagját. A miniszter azzal indokolja rendeletét, hogy az előjáróság, Ambrózy bíróval és Csapik jegyzővel az élen, helytelenül gazdálkodott a község vagyonával. A községi előjáróság ellen megindult az eljárás.

— Tikviczky rendőrkapitány szabadságon. Tikviczky István rendőrkapitány kedden két heti szabadságra ment, amely idő alatt Vukics Franjo rendőrkapitány fogja az iparhatóság élen helyettesíteni.

— Szeptember elsején kezdik meg az évi gyárvizsgálatokat Szuboticián. A rendes évi gyárvizsgálatokat ezidén szeptember elsején kezdi meg a szubotici iparhatóság képviselőjében Vukics Franjo rendőrkapitány. A gyárvizsgálatok egész szeptember hónapban fognak tartani.

— Iskolafelügyelőség Osijeken. Osijeki jelentés szerint — minden valószínűség szerint már a mostani iskolai év kezdetén — külön iskolafelügyelőséget állítanak fel Osijeken.

— Az osijekai malommunkások bérmozgalma. Osijeki jelentés szerint az ottani malommunkások bérmozgalmat indítottak. A követelésük 50 százalék, amelyet a malomtulajdonosok nem hajlandók teljesíteni. Az egyezkedő tárgyalások folynak.

— Amerika külpolitikája nem változik. Newyorkból jelentik: A Newyork Times washingtoni jelentése szerint Hughes államtitkár az amerikai követségek után azonos szövegű jegyzéket juttatott el az angol, francia, belga, olasz és német kormányhoz. A jegyzék megállapítja, hogy Coolidge elnök hivatalba lépésével nem állott be változás az Egyesült államoknak a jóvátételi kérdésben tanúsított eddigi magatartásában. A jegyzék megismétli, hogy Amerika megmarad ama kezdeményezés mellett, amelyet Hughes államtitkár Newhafenben kifejtett, s ez a körülmény azt jelenti, hogy az Egyesült Államok újból előterjesztik javaslatukat a pénzügyi szakértőkből álló bizottság megalakítására. Ugy hírlik azonban, hogy a javaslatnak ez az ismételt felvetése főképp elővigyázati intézkedésnek tekintendő, oly célból, hogy a hatalmakkal világosan megértesse azt, hogy az Egyesült Államok magatartása a kormányváltozás következtében nem változott meg.

— Emlékalbum a novisadi kiállításról. Novisadról jelentik: A novisadi országos iparkiállítás vezetője és a kiállító körében mozgalom indult meg, hogy a kiállításról bőrkötésű nagyszabású albumot adjanak ki, amelyben a kiállító arcképei és a kiállítás fontosabb mozzanatai foglaltatnának. Az album megjelenése máris biztosítottak tekinthető.

— A dárdai főispáni és alispáni hivatalok beszüntetése. Beogradból jelentik: A belügyminiszter elrendelte a dárdai alispáni és főispáni hivatalok likvidálását szeptember elsejétől kezdve. Mindazok a beadványok, amelyeket eddig bármely ügyben a dárdai alispáni vagy főispáni hivatalhoz kellett benyújtani, ezután a sombori alispáni, illetve főispáni hivatalhoz intézendők.

— A lugosi német dalárda jubileuma. Vrsacról jelentik: A lugosi német dalszövetség augusztus 25-én ünnepi meg ötven éves fennállásának jubileumát. Ez alkalommal nagyszabású ünnepeket rendeznek, amelyen résztvesz a karánsebesi filharmonikus társaság, a lugosi énekkör, az orsovai dalárda és a vrsaci munkás dalegylet.

— Ragályos betegségek a Vajdaságban. Novisadról jelentik: Az egészségügyi hivatalhoz beérkezett jelentések szerint a Vajdaságban a ragályos betegségek statisztikája a következő: Vörheny, új megbetegedés 30, összes betegségek száma 64. Tífusz, új beteg 16, meghalt 30, összes betegek száma 40. Diftéria, új beteg 3, létszám 3. Malária, új beteg 45. Fekete himlő új betegedés nincs, régi beteglétszám 4.

— Kinevezés. A pénzügyminiszter Bukovetz Ferenc, sentai állampénztári tisztviselőt a pancsevői pénzügyigazgatósághoz adópénztárnokká nevezte ki.

— A fürdés áldozata. Osijekről jelentik: Sziglin Stanko 17 éves bogárnegéd a Drávába fuladt. Holttestét még nem találták meg.

— Balesetek. Kedden délután Erdei Dániel suboticiai műhelyében dolgozó Tóth Ferenc asztalosnak egy gép elvágta jobbkezének ujjait. A mentők a lakására szállították. — Stipán Pavlovics asztalos, akinek a Majsaj szőlőkben van műhelye, kis kézikocsin butorokat szállított. Szállítás közben az egyik butordarab a lábára esett és súlyos zúzódásokat okozott. A mentők a közkórházba szállították.

— A vak zongoraművész hangversenye. Novisadról jelentik: Izkovic Vujica zongoraművész augusztus 23-án, csütörtökön Novi-Becsejen hangversenyt ad. Műsorán Mendelsolin, Bach, Grieg, Schubert, Haydn és Mozart szerzeményei szerepelnek.

— **A tót néppárt szolidaritás Tuka-val.** Prágából jelentik: A tót néppárt képviselőinek és szenátorainak klubja a Lidové Noviny szerint nyilatkozatot készített, amelyben azonosítja magát Tuka doktornak a népszövetségnél és a nagykövetek értekezleténél a csehszlovák állami kormányzat ellen tett lépéseivel. Amit Tuka tett — mondja a nyilatkozat, — az a szólásszabadság elnyomása következtében vált szükségessé. Amennyiben Tuka büntetendő cselekményt követett volna el, a tót néppárt parlamenti klubja szolidaritást vállal vele és szívesen vállalja érte a büntetést.

— **De Valera a dublini börtön foglya.** Mint Londonból jelentik, De Valerát a rendőrség a dublini börtönbe helyezte el. De Valera elfogatása után tizenkétéves fia, Vivian egy gyűlésen fölolvasta apja beszédét, amelynek elmondásában elfogatásakor a rendőrség megakadályozta. A beszédben Írország részére teljes önállóságot követel az ir köztársasági vezér.

— **Megölte a villám.** Baskó-Gradistőről jelentik: A legutóbbi vihar alkalmával a villámcsapás Hermez József munkást megölte. A szerencsétlen embert álmában érte a halál.

— **A MÁV-ot bérbeveszik a franciák.** Budapestről jelentik: A francia pénzügyi trösztök egyik legjelentősebbike, az Union Européenne Industrielle et Financière, melyben a világhírű Schneider-Creusot-cég a legerősebben érdekelt és melyhez újabban a Stinnes-konzern is csatlakozott, formális ajánlatot tett a magyar kormánynak a MÁV. bérbeadására vonatkozólag. A francia pénzügyi szindikátus Párisban báró Korányi Frigyes meglátalmazott miniszter magyar követtel vette fel a tárgyalások fonalát, míg Budapesten a miniszterelnökséggel a bécsi francia követ közvetítésével indultak meg a tárgyalások.

— **Egy kiszabadult fegyenc erkölcstelen merénylete.** Becskerekéről jelentik: Markup Ferenc, aki a múlt évben szabadult ki a mitrovicai fegyházból, ahol három évet töltött erkölcstelen merényletet követett el Bart Ádám kilenc éves kis leánya ellen. A bestiális embert letartóztatták.

— **Tanfolyam a rendőrök részére.** Novisadról jelentik: Vasárnap tanfolyam nyílt meg a rendőrség részére, amely egy hónapig fog tartani. A tanfolyamon Vancsik András főkapitány Znakics dr. főkapitány-helyettes és Djakov rendőrkapitány fognak előadásokat tartani és a rendőrség kiképzését végezni.

— **Prima gépszíliákat gyárt Melkus Károly** Novsád, a selyemgyárúal.

— **Elnájasodás, köszvény és cukorhaj esetén a Ferenc József keserűviz javítja a gyomor és a belek működését, élénkíti az emésztést és előmozdítja az anyagcserét.**

— **Száztízezer hányász sztrájkol Csehországban.** Prágából jelentik: A csehországi szénbányászok általános sztrájkja hétfőn reggel megkezdődött. A sztrájkban 110.000 szénbányász és 5000 kocsizó munkás vesz részt. A sztrájkvezetőség parancsára mintegy 10.000 embertovábbra is végzi a víz- és a gépmunkákat.

— **Spanyol vereség Melillánál.** Madridból jelentik: A marokkói felkelők makacs ellenállása a Melilla környékén operáló spanyol csapatokat átmenetileg visszaszorulásra kényszerítette. A spanyolok vesztesége 12 tiszt és 221 közlegény.

— **Jegyzők 20 éves találkozója.** Felkértek azon községi jegyzők, akik 1903-ban a nagybecskereki közigazgatási tanfolyamon képesítést nyertek, a husz éves találkozó szeptember hó 9-én (vasárnap) délelőtt 9 órakor Temesvárott a »Korona«-szállodában megjelenni szíveskedjenek. Ertesítés küldendő Werner Menyhért Temesvár I. Városfő-ucca »Simplon«-iroda.

— **A Sugovica meg a Vodica.** Baja város most ünnepelte a második évfordulóját annak, hogy a szerb hadsereg kivonulása után magyar csapatok szállták meg a várost. Az ünnepség az ilyenkor már szokásos sablonok szerint: tábori istentisztelet, szónoklat, dalárdai ének keretében folyt le. Az egyetlen maradandó, hogy az ünnepség alkalmából tartott városi diszközgyűlés elhatározta, hogy a Baja melletti Dunaágat, a Sugovicát meg a város határában lévő bucsujáró helyet a Vodica-t megmagyarosítja. A földrajzi nevek megváltoztatásának korszakában még az újszerűség érdemével sem dicsekedhet ez a bajai határozat, amelynek sok értelme azért sincs, mert hozhatnak a bajai városkhozán akármilyen határozatot a nép csak Sugovicának hívja a Sugovicát s nem Virányosra, hanem Viroviticára jár bucsura. A földrajzi elnevezések elterjedése Baján sem sikerül jobban, mint másutt. Párisban akkor sem változtatták meg a német eredetű utca neveket, amikor a németek lövöldöztek Párisra, s azért a franciák hazafiságát, sőt sovinizmusát sem tekintette senki kifogásolhatónak.

— **Beiratások a zárdába.** A suboticei zárdában a jövő 1923—24-ik iskola évre ugy az elemi, mint a polgári iskolában a beiratások szeptember 1, 3, 4. és 5-én történtek.

— **Megvonták a kolozsvári Marianum nyilvánossági jogát.** Kolozsvárról jelentik: A román hatóságok hónapok óta folytatnak különböző ürügyek alatt hajsztát az erdélyi magyarság külföldön is nagybecskereki kulturintézménye, a kolozsvári Marianum ellen. Nyilvánvaló volt már régen, hogy a vizsgálatokkal, sajtóhadjárattal, parlamenti kampánnyal mire törekcsenek az erdélyi magyarság ellenségei: a román közoktatásügyi kormány iskolabezárási tevékenysége során elérkezett ehhez az intézményhez. Anghelulescu miniszter, miután Majláth Gusztáv püspök intervenciójára több ízben ígéreteket tett arra vonatkozólag, hogy a Marianum működése elé nem gördít akadályokat, most rendeletet bocsátott ki, amellyel megszüntette a Marianumot nyilvánossági jogától, azonkívül polgári iskoláját, ipariskoláját, zenedéjét és a kereskedelmi kurzust bezárta. A rendelet az ipariskola megszüntetését azzal indokolta, hogy felekezeti alapon nem lehet iparoktatást folytatni, egyéb intézkedéseire vonatkozólag pedig nem tartalmaz indoklást. Az erdélyi magyarság körében általános felháborodást keltett a közoktatásügyi miniszter intézkedése.

— **Visszaérkezett külföldi művészi körutjáról a Csernájárkó Balajka tizennyolctagú művészcsapat,** amely városunk ur közönségét a télen a legnagyobb meglepedésére szórakoztatta, és ismét a Nemzeti Szálló helyiségeiben fog naponként hangversenyezni. A Balajka-társulat ezúttal csak rövid ideig marad városunkban, mert amerikai körútra megy és ezért kéri a n. é. közönség szíves pártfogását.

(*) **Roth Olga kozmetikai intézetében** Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbrhámlassztás, alkalmatlan hajszták, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, pudingok, gyógyszappanok, arcfehérítő és szeplőkencőcsök stb. 2804

— **Katonalevelek...** A Sarajevóban állomásozó tartalékos tizti iskola bácskai magyar önkéntesei a »Bácsmegyei Napló« utján küldik üdvözlőleveleiket az itthoniaknak: Tary Károly, Klopfer Endre, Pressburger Pál Subotica, Holczler Ádám, Hahn Péter Apatin, Horváth István Csurog, Balata Antal St. Kanizsa, Naglies Zsarkó, Kiss Gergely Ádám, Vörös László, Semli József Sombor, Kiss János Bezdán, Schottenhammer László, Reisz Lajos Senta, Éri József Pačir, Poros József Mol, Bosznai József St. Kanizsa, Bertron József Kula, Perteshy Ferenc Filipova, Blázek Géza Palánka, Heimberger László Novisád,

Hans Graf Beckerek, Szeter András Subotica, Napphab Sándor V. Beckerek, Lakatos Tihámér Bogojevo, Vukovics Lajos Subotica, Pump Jakab Stanišić, Travnyik Tibor Subotica, Figura József Subotica, Város Győző Novisád, Hordik István Ada, Aleksander Kulic Sombor, ifj. Nagy Lajos St. Bečej, Stiegl Márton Stanišić, Bröder Béla Novisád, Szagmeister Ernő Subotica, Haintz Lajos Bač-Novoselo. A beogradi »Zanajlijska Setá«-ban katonáskodó bácskai magyar legények verset küldöttek, amelyet az alábbiak irtak alá: Karátsanyi Győző H. Királyhalom (Kraljov-Breg), Vinkó Lajos Palics, Kiss Ferenc, Tőszegli Lajos, Gárgván János Horgos, Fodor János, Petrák Ferenc, Böbiz János, Muzsika Nándor, Takáts István, Ciáll János Senta, Bartus Vilmos, Szabó Ágoston Subotica, Kántor András és Resócky Kálmán Ada.

— **Rájuk szakadt a padlás.** Földcákon, a Návai Géza-uradalomban szerencsétlenség történt. Az ököristálló gabonával rakott padlása rászakadt az istállóban tartózkodó 10 munkásra. A szerencsétlenül járt munkások közül Nagy János gazdasági ispánt, Tóth László, Pataki Sándor munkásokat holtan ásták ki, a többiek súlyosan megsebesültek. A nyomozás megindult annak kiderítésére, hogy történt-e valami vétkes mulasztás?

— **Foto-szalton,** Vig. Subotica (Nádor-kávéház fölött) készít fényképeket a legmodernebb és legművészibb kivitelben.

— **Az orvosi kamara választásai.** Az orvosi kamara küszöbön álló választásával kapcsolatban felkérjük a suboticei orvosokat, hogy augusztus hó 23-ikán, csütörtökön déli 12 órakor, a tizti főorvosi hivatal helyiségében (szavazólapokkal) megjelenni szíveskedjenek. — **Szervező-Bizottság.**

SPORT

— **Osijek: Makkabi—Hajduk 2:1 (0:0).** Nagy meglepetés. A Hajduk nagy fölény ellenére vereséget szenvedtek a lelkesen játszó Makkabitól.

— **Gradjanski—Amateur 2:0 (0:0.)** A Gradjanski megérdemelt győzelmet aratott. A mérkőzést Balázs (Subotica) jól vezette.

— **A F. T. C. kikapott Dániában.** A F. T. C. csapata, amelynek legjobb embere, Blum nem vehetett részt a dán turán, első mérkőzését a kopenhági Boldklubben ellen 2:0 (0:0) arányban elvesztette. A dánok megérdemelten győztek a fáradt magyar csapat fölött.

— **Miskovics új országos rekordot állított föl.** A zagrebi versenyeken Miskovics (Kikinda) a 800 méteren 2 p. 03.8 mp.-es idővel új országos rekordot állított föl. Az új rekord lényegesen jobb a régi rekordnál.

— **Prága—Berlin 3:3.** Prága egyik reprezentatív csapata vasárnap Berlin legénysége ellen játszott. A mérkőzés, amely egyenlő erők küzdelmét mutatta, eldöntetlen eredménnyel végződött.

— **Király második lett Kopenhágában.** A Kopenhágában lefolyt 33 km. nemzetközi futóversenyen Király a göteborgi marathoni futás második helyezette mögött 15 méterrel második lett 2 óra 08.8 mp. idővel.

— **Németország atlétikai bajnokságai.** Frankfurtban két napos verseny keretében rendezték meg Németország atlétikai bajnokságait. A versenyen a német atléták kitűnő eredményeket értek el. Részletes eredmény: 100 és 200 m.: 1. Houben 11.1, illetőleg 22.8 mp. 400 m.: Renne 51.6 mp. 800 m. Peltzer 2:01.1 mp. 1500. Peltzer 4 p. 07.9 mp. 5000 m.: Betariff 15 p. 14.2 mp. (német rekord). 110 gát: Trossbach 15.7. 400 m. gát: Trossbach 54.4 (német rekord). Távolugrás: Schumacher 707. Rudugrás: Lehninger 370. Diszkosz:

Steinbrenner 41.55. Gerely: Ludeke 58.93. Súlydobás: Wenninger 14.06 m. (német rekord). Magasugrás: Huhn 174 cm.

— **Bécs—Prága 2:1.** A mérkőzést, amelyet 50.000 ember nézett végig, az osztrákok nyerték meg.

— **Budapest—Magdeburg.** A városközi uszóverseny másnapján az egyes számokban a németek nem indítottak versenyzőket. Részletes eredmények: 4×66 m. vegyesstafféta 1. Magdeburg 3 p. 0.26 mp. 2. Budapest 3 p. 03.2 mp. Sipos Rademachert két méterrel veri. Frölich Bartán fél métert hoz. Kenyéri Benckével szemben három métert lead, amiből Gáborffy csak két métert tud behozni. Hátuszás: 1. Bartha 1 p. 20 mp. 2. Bitskey (Eger) 1 p. 22.8 100 m. gyors: Gáborffy 1 p. 04.6 mp. 2. Kunze (Magdeburg) 1 p. 10.0 mp. 100 m. junior: 1. Szegritz (Eger) 1 p. 08.4 mp. 2. Magyar III. ker. 1 p. 09. Kitűnő idő. 4×100 m. staféta. 1. Budapest. (Beleznay Turnovszky, Gáborffy, Kenyery) 4 p. 20.4 mp. 2. Magdeburg. 4 p. 38 mp. A magyar csapatnak Gáborffy kitűnő uszása biztosította a győzelmet. Gáborffy 1 p. 03.6 mp.-et uszott. 500 m. 1. Britskay (Eger) 7 p. 02 mp. 2. Balikó N. S. C. Magyarország—Németország válogatott vízpoló mérkőzést a magyarok nyerték 4:1 arányban.

TÖZSDE

— **Novisádi termény(öz)sde,** aug. 21. Az irányzat tovább is lanya. A hozatal erősen megcsappant. A forgalom 28 vagon volt. Kötések történtek Bácskai búzában 337.50 dinár. Szerémi buza 335 dinár. Tengeri 285 dinár. Zab 265 dinár. Liszt 0-ás 560 dinár, 2-es 510 dinár, 6-os 412.50 dinár. Bab, fehér 435 dinár. Árpa 300 dinár.

— **Beograd,** augusztus 21. Páris 535—533, London 437—436.50, Milano 412—410.75, Genf 17.37.50—17.30, Newyork 95.40—95.20, Berlin 0.19—0.17, Prága 281.25—281, Szaloniki 161—158, Bécs 013.37—013.36, Bukarest 43.50—42.75, Szófia 83.50—81.50, Budapest 0.60.

— **Zürich,** augusztus 21. Berlin 0000.09 (0000.14), Newyork 553 (553), London 25.18 (25.19), Páris 30.85 (30.55), Milano 23.75 (23.73), Budapest 003.25 (003.12), Beograd 5.80 (5.77), Bukarest 2.50 (2.45), Szófia 4.75 (4.70), Varsó 000.23, Bécs 00077.75 (00077.71).

— **Budapest,** augusztus 21. A devizaközpont hivatalos árfolyamai: Berlin 0.30, Páris 10.55—10.95, Newyork 19100—19700, London 87200—89600.

— **Értéktőzsde.** A tőzsdén erős hossz van. Bankpapirosokban lényeges ár-emelkedések. A malom és fapiacon és arbitrázsértékben erős kínálat. Nehézpapirosok feltűnően elhanyagoltak. Irányzat erősödő.

„COMMERCE“

— **tudakozódó, közvetítő és kereskedelmi ügynökség**

— **Sombor, Kralj Petra ul. 26.**

Ha 1 fuvarlevelén 10 dinár többlet van 100 fuvarlevelén 1000 dinárt mentünk meg Önnek ha fuvarleveleit felülvizsgálatra beküldi. Eddig már száz-ezreket fizettünk vissza. Ügyeljünk a címre!

NYILTTÉR.

Gazdasági épületek, gyárak, malmok
befedésére és régi zindelytetők
átfedésére legalkalmasabb a

Gyártelep: Suboticán,
Majšanski-vinograd br. 137. Telefon 885.

Van szerencsém a t. hölgyközönség tu-
domására adni, hogy lakásomat VI. Bene-
Sudarevičeva ul. (volt Bercsényi utca) 97. sz.
alá saját házamba helyeztem át.

Kovács Sztrikó Mihályné
okl. szülésznő.

6329

Félmillió dinár hasznot hozó
elvállalt szállításhoz finan-
cizáló társkerestetik 150.000
dinár tőkével. Ajánlatokat
„Sürgős 500.000” jellegre
a kiadóhivatalba kérek. 6360

A subotici Izr. Szentegylet

elhalt szeretetteink megemlékezése alkalmá-
ból (Hazkoro) a közeljövő őszi ünnepek
keretén belül gyászistentiszteletet fog két iz-
ben is tartatni. Aki elhalt hozzátartozóinak
nevét ez alkalommal felemlíteni óhajtja,
ebbeli szándékát a Szentegylet irodájában
előzőleg bejelenteni sziveskedjék.

Az Előljáróság.

6033

„HARMONIA”
ZONGORAKERESKEDÉS
BEOGRAD

Knjeginje Ljubica 7. Telefonszám 27-48.

Allandó nagy raktár Bösendorfer, Ehrbar,
Schweighoffer, Wirth és Hamburger, Pal-
lik, Stiassny zongorákban — részletei-
zésre is — mérsékelt áron. 6282

Homokfutó fiaker
és nagy kapu eladó
Heuduschka és Hermann
nagykereskedőknél Subotica

6309

ZSÁKJEGYEKET
TEJKÖNYVEKET
MUNKA és CELELD-
KÖNYVEKET
ADÓIVEKET
szorb, magyar-német,
minden melléklettel,
nékülölényesen szállít
Berkovits M.
grafikai intézete
Kula (Bácska)

HYGIEIA

KÖTSZERGYÁR
SUBOTICA, BADALIČEVA ULICA 6. SZÁM

Gyárt és raktáron tart
ORVOSI KÖTSZEREKET mindennemű **BETEGÁPOLÁSI CIKKEKET**
elsőrendű minőségben.

Kórházaknak és betegsegélyző pénztáraknak nagy árengedmény!

WEITZENFELD és TÁRSA
SUBOTICA (BÁCSKA)

Táviratcim: KENDERIPAR

Iroda: Városi bérpalota

Telep: Sentaí put.

Alapítva 1902.

Telefon:

190.

Ajánl:

lőporrócot,

tűzoltó- és kerti

tömlőket, új lisztes,

gabonás, gyapju-, toll-, komló-

és szalmazsákokat, matrác- és roletta-

szöveteket jutából és lenből, mindennemű

háziásvázat, zsineget, kőtelet és hevedereket.

PONYVAELADÁS
VAGY KIKÖLCSÖNZÉS

Szobakályhák, sütők, füst-
csövek, elevátorserlegek, —
szállítócsigák és mindennemű
cukorka-, festék-, lakk- és ola-
jos dobozok tömeggyártása.

„IRIS” Fém- és Pléháru Ipar
Ing. FAITH FERENC, NOVISAD

Kérjen árajánlatot!

KÁTRÁNYFEDŐLEMEZ
KÁTRÁNY
KARBOLINEUM

FACEMENT és minden egyéb építési anyagot
ajánl:

„GRADIVO” ZAGREB

Bogovičeva ul. 3. — Telefon 5-55.

Új boroshordók!

Elsőrangu ha-
sitott tölgyfá-
ból, 100 lite-
restől — 800 literesig, olcsó áron eladók.
ŠVARC borkereskedő Subotica, Senčanski
put 17 szám. — Telefonszám 535. 6237

FOGORVOS
TÁRSAT KERESÜNK.
CIM A KIADÓBAN.

TEKINTSE MEG A KIÁLLÍTÁSON
A PRODANOVICS-FÉLE

„ROYAL”

PAPRIKÁT

KIÁLLITVA A NOVI-
SADI KIÁLLÍTÁSON

I. EMELET, 67-ES SZÁMU SZOBA, 225-ÖS STAND

Szabók és szücsök figyelmébe!

Allandóan tartok raktáron gyári árban
NÜRNBERGI VATTÁT

Schosberger Gyula, Novisad
Futoški put 13.

Szódás és kracherlis üvegek
Szénsav

Sifoncsövek, gummikarikák
Sifonfejek, stb.

Élesztő allandó raktára

Schosberger Gyula
Novisad, Futoski put 13.

6231

Schneider János

gyógyszerészeti és kereskedelmi
dobozgyára

Velikibecskerek

Kiállítási fülke a novisadi kiállításon 81.

Készít és kiállít:

Puderdobozokat

Fogporosdobozokat

Hintőporosdobozokat

Kremdobozokat

Wattadobozokat stb.

Papirzacskókat

Minta-zacskókat.

6203

Eladó birtok!

Brčko közelében 60—70 holdas birtok
lakóházzal, melléképületekkel, fundus
instruktussal holdanként 7500 dinárért
eladó. Érdeklődők forduljanak:
Tješiő Gustavhoz Brčko. 6357

6357

BORBÉLY és FODRÁSZATI
CIKKEK

LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI
FORRÁSA NAGYBAN és KICSINYBEN

PETAR KAICS SUBOTICA

4919

FOGLALKOZÁS

Betűszedő (nyomdász) napi egy-két órára keresettek. Medjanski i drug. 6342

Egy 16 férfi munkást keresek. Ézsás József, IV., Gunduličeva 27. 6257

Egy ügyes elárutóleány felvétetik. Bon-Ton cipőárház, Gőzfürdő-épület. 6312

Eladó ház Obi-licevon (Bana)

Fő-utcán, egy fűszer- és rövidár-üzlethez közel, négy szobával, konyha, istálló, artézikut, nagy udvarral, nagy konyhakert gyümölcsösökkel.

300.000 koronáért

Vételért nem kell az egészet kifizetni, vagy ugyanezen házat kieserelném Suboticán házal. — Suboticán 100.000 koronáért eladó egy konyhatevényes kert gyümölcsösökkel, közel a huszárszárnához, házipítészre alkalmas utcai front. Suboticán főhelyen előkelő restauráció — átadó.

Tudakozódní

Béni Béla Subotica
Nemzeti Szálló d. u. 2-5 óráig

Fiatallal belépésre azonnali felvétetik. Révai műszerkereskedés csirkepiac (kís köz). 6336

Két malommunkást keresünk azonnali belépésre. Cím a kiadóban. 6332

Önálló bognár- és kovácssegédet keresek. Úveg Antal, Bač-Topola. 6338

Üzemvezető, erélyes ember, rézlakatos, esztergályos, formázó és munkásleányok rézárugyár részére felvétetnek. 6337

Több cipész-segéd felvétetik magas fizetés mellett. Andrásits Félix, II., Masarikova ulica 16. 6345

Kereskedősegéd, fiatal, élelmes, szerb és magyar nyelvismerettel, azonnalra alkalmazást nyerhet. — Ajánlatok e lap kiadójába intézendők »Szakma mellesleges« jelige alatt. 6356

Ügyvédjelöltet

keresek

aki szerbül tárgyalni tud, kétezer dinár fizetés és ezer dinár garantált jövedelemmel. — Dr. Dohány Gyula ügyvéd Karladorf, Torontálmegeye. 6319

Gépkötéshez és rámanzövéshez értő nő alkalmazást keres. Vig Péterné Torzsa, Bácska. 6351

Főmolnári vagy nagyobb malomban almolnári állást vállalatoknál előbbi belépéssel. Cím a kiadóban. 6349

Tankönyvek

Ciril, Horvát, Német, Magyar nyelven engedélyezett S. H. S. iskolák részére.

Iskola irkák viszont eladónak nagy engedmény. Árjegyzéket ingyen küld.

Lipsitz és Lampel
Subotica Telefon: 604.

Irodistanó, gépirással, helybeli iparvállalatnál, azonnal felvétetik. Szerb-horvát nyelvet beszélők előnyben. Cím a kiadóban. 6372

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és emazó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Allástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din, negyedévre 135 din. Kérdezőkódokhoz válaszdíjmentes melléklendő.

Rövidárnyagkereskedés részére feltétlenül megbízható és Bánát-Bácskában feltétlenül jól bevezetett szakember mint utazó keresetetik. Cím a kiadóban. 6351

Szeptember elejére keresek okl. vagy nem okl. munkatársnót vagy munkatársat. Ajánlatokat igények megjelölésével kérek. Honld gyógyszerárba Bács-Palánkára.

Boros-hordóinkat

prima anyagból minden nagyságban ugyszintentiz darab 48 hektoliteres lager hordót jutányos árral kiáruljuk. Tel. 289.

MUCSY és TÁRSAI
Paje Kujundžičeva ul. 34.

VÉTEL-ELADÁS

Női és férfi gummiköppenyek, finom férfi- és fiúöltönyök augusztusban 20 százalékkal olcsóbban. — Szerb-horvátul beszélő kisasszony felvétetik. Eisler Izsó, Barátok-temploma során. 6335

Asztalok, moket divány, Pallas-lexikon, gramofon, gyalupad, üstház, teknők stb. eladók. Cím a kiadóban. 6348

Fodrászberendezés olcsón eladó: három szék felszerelve, három asztal, tükrorámmal, egy i látszerkasznimielgfelelő sőtésnek vagy kifordébe, két hosszú uő divány, Szkala fodrásznál, Vilsonova-utlica. 6361

Eladó egy jókarban levő szallagfűrészgép. Ili. Balzám István Stari-Bečej, Cernejevičeva ulica 35. 6356

Bácsmegyei Napló
fiókiadóhivatala
Vellki-Bečkereken
a főpostával szemben
LÉVAY NÁNDORNÉ
üzletében van.
A fiókiadóhivatal
felvesz hirdetéseket
előfizetéseket és minden
a lapra vonatkozó
reklamációkat.

Figyelem! Kina- és valódi ezüsttárgyak, komplett 12 személyes ezüst evőeszköz, rövid mahagóni zongora, miniatűr-képek, szervisz, japán porcellánfigurák, jégsekreány, tükrök, szalngarnitúra, új kerékpár, viztartány 20 m. csövel, sülyesztő varrógép és egyéb butorok kaphatók. Lakások, butorok vétel, eladás és közvetítés. Lángné, Agina ulica 11. 6358

Női és férfigummiöppenyek finom férfi és fiúöltönyök augusztusban 20%-el olcsóbban. Szerb, horvátul beszélő kisasszony felvétetik. Eisler Izsó ná! Barátok-temploma során. 6335

Eladó a Zrinjski trg 5 sz. házannál átállítás folyóan feleslegessé vált több jókarban levő ablak, ajtó- és épületfa. Jerkovic M. tyas Subotica. 6115

CSERÉPKÁLYHÁK

TÜZHELYEK (SPARKETOK)

átrakását, javítását és tisztítását

METEOR KÁLYHÁK
beállítását, kikapcsolását, shamottal a legolcsóbb árral elvállalja

Takács Mihály

Subotica, Rusics-utca 1. szám
Ugyanott olcsó új cserépkályhák eladók. 4282

Finom női rakett utányosan eladó. Cím a kiadóban. 6270

Hengerőzmalom utányos áron eladó, kétemeletes »Seck«-berendezéssel. Borbély József, Pusztinyis.

Barokk - hálószoba eladó. Cím a kiadóban. 6331

Eladó ház két szobával, zárt folyosóval, azonnal átvehető. Cím: III., Peričeva ulica 4. Margitmalom közelében. 6203

Csőlőgarnitúra, 8-as. Hoffner, jókarban, teljesen kijavítva, azonnal eladó Barsi Péternél Sentán, Bojovica ulica 32. 6353

KÜLÖNFÉLE

Magyarországon levő 10 láné földemcset cserélném Bácskában. Érdeklődni Huberthnál, Karadžičeva ulica 10. 5810

Pöstyönbe nem kell utaznia ha rheumáját, ischiását gyógyítani akarja, mert eredeti pöstyéni iszapot kaphat az Illés-gyógytárban, főpostával szemben. 2417

Szeplőt, májfoltot három nap alatt eltávolít a Pinter-féle Piffi-krem és kölnivíz használata. Kapható kizárólag a Pinter-gyógytárban, nagytemplom mellett. 2896

Értesitem a n. é. közönséget, hogy Zrinjski trg. 11. szám alatt

lakatos-műhelyt

nyitottam.

Minden szakmabeli munkát olcsón és pontosan készítek. Legmodernabb kaszákat nyitok és javítok, valamint mindenféle gép- és motorjavítást vállalok és bevezetek. Szíves pártfogást kér

Wachtler Mihály

Subotica, Zrinjski trg.

Két fiatal tisztviselő keres különbejárta lakást. Lehet messzebbfekvő utcában is. »Tisztviselő« jelige. 6343

Kís raktár azonnal kiadó. Érdeklődni lehet Zrinjski tér 24. szám alatt a ház tulajdonosnál a délelőtti órákban. 6352

Tanár alsós diákot vagy diáklányt ellátásra elfogad. Cím a kiadóban. 6307

E

Ertesítjük tisztelt vevőinket, hogy a Vojvodinában a kényelmes kiszolgálás szempontjából Somborban fiókot létesítettünk, amelynek vezetésével

DANILO GERGUROV i SIN

céget biztuk meg.

Raktáron tartunk állandóan benzint, könnyűt és nehezet, gyógyszertárak, drogériák részére egész finomat. Petróleumot, gázolajat (nyersolaj) vámenteset. Alacsony és magas hevítésű cylinder-, gép-, motorcylinder-, dynamo-, turbina-, transformator-, compressor-, padló- és autólajakat.

Gyertyagyarak, gyertyakészítők részére I-a fehér parafint. Gépszirt (tovotte), asphaltot és egyéb melléktermékeket. Világhírű Schell-márka, amerikai és angol termékek.

Szíves támogatást kérünk

THE ANGLO-JUGOSLAV PETROLEUM Co. Ltd.
LONDON BEOGRAD ZAGREB CAPRAG SISAK

Fiókjá:

Danilo Gergurov i Sin, Sombor

Kralja Aleksandra ulica 10.

Iroda telefonszáma: 1-25. Táviratcim: Gergurovsin, Sombor

FISCHER ERNŐ
GRAFIKAI MŰINTÉZETE

Karadžičeva u. 26 SUBOTICA Pasičeva ulica 9
(Saját ház) Tel. 341 Interurban telef. 62

Üzleti könyv- és dobozgyár. Lithographia. Vonalzóintézet. Könyvnyomda. Könyvkötészet

»RELIF«
első jugoszláviai dombornyomó és vésnöki műintézet

T. C.!

Van szerencsém tudomására hozni, hogy a novisadi »Relif« dombornyomdát és vésnöki műintézetet megveitem és azt Suboticára helyezem át.

Ezen legmodernebbül berendezett műintézet teljesítőképessége a modern kor oly magas szintjén áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelenné teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint eddig — a külföldről való behozatalát.

Egyben van szerencsém t. c. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő lithographia és könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzmem az összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő izléses kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja.

Cégeme a n. é. közönségnek a következő munkák szállítására ajánlom

Dombornyomda és vésnöki műintézet:

Cimkék, Névjegyek, Levélpapírok, Védjegyek, Leragasztó cimkék, Pecsétnyomók, Domborsajtók hivatalok és bankok részére. Minden vésnöki munkát

Lithographia:

Egy- és többszínű cimkék, Védjegyek, Levélpapírok, Részvények, Betétkönyvecskék, Cheqek, Plakátok, Céglapok és minden modern reklámot.

Könyvnyomda:

A legszebb és legmodernebb nyomtatványok.

Üzletikönyvgyár és vonalzóintézet:

Mindennemü üzletikönyvek bankok, nagyvállalatok, biztosítótársaságok stb. részére a legjobb bekötésben. Mindennemü raszterek elkészítése a legjobb papírok használata mellett.

Dobozgyár:

Szögletes és gömbölyű dobozokat minden nagyságban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Könyvkötészet:

Mindennemü könyvkötészeti munkák készítése.

Kérem egy próbarendeléssel meggyőződni munkáim elsőrendü kiviteléről és áram jutányosságáról.

Tekintse meg pavilonunkat II. em. 117. Stand.

Teljes tisztelettel:

FISCHER ERNŐ.